

Béke aztán háború...

Egy kényszerbeteg gyógyítása Cuprum sulphuricummal

Szerző: dr. Herczeg Márta

Az alábbiakban egy kényszerbeteg fiatalember esetét szeretném bemutatni, aki panaszmentessé vált a homeopátiás kezelés nyomán. A gyógyítás során egyetlen szerre, a Cuprum sulphuricumra volt szüksége, amelynek megtalálásához a scholteni megközelítés, az Elemek elmélete vezetett el.

Kulcsszavak: kényszerbetegség, Vas sor, stádiumok, Cuprum, Sulphur

1. ábra: Cuprum sulphuricum kristály

(Forrás:

<https://www.google.com/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwinzcPA5jhAhXPmLQKHc58ByAQjRx6BAgBEAU&url=https%3A%2F%2Fsciencestruck.com%2Fcopper-sulfate-crystals&psiq=AOvVaw3eDIBDuIDrab1TTEt4CCqn&ust=1553436252047936>)

2017. szeptemberében egy akkor 24 éves fiatalember keresett fel, aki azzal a kéréssel jött, hogy bár panasza pszichiátriai jellegűek és érzése szerint meglehetősen súlyosak is, hacsak lehet, szeretne nem hagyományos gyógyszerekkel történő kezelést kapni. Tart azok mellékhatásaitól, és érzése szerint a pszichotróp szerek nem nyújtanának valódi segítséget számára.

Albérleti lakása elhagyásakor jelentkeztek a problémái: ellenőriznie kellett az elektromos és hőfejlesztő berendezéseket, azt, hogy ajtókat és az ablakokat megfelelő módon bezárta-e. Félelmet okozott számára az a gondolat, hogy távolléte alatt tűz vagy robbanás keletkezhet a lakásban, és félt a következményektől, az esetleges felelősségre vonástól. Mindezek miatt általában 15-20 perces, de olykor 45 perces késéssel tudott csak elindulni otthonról. Mások jelenlétében minimálisan

jelentkezett a feszültség („osztódik a felelősség”), az utcán, a munkahelyen és egyéb helyeken nem jelentkeztek a panaszai. Felerősödtek ezek a jelenségek, ha időre kellett elérnie valahová.

Megélte a jelenség irracionális voltát, de nem tudta kezelni a gondolatokat, és megállni azt, hogy belekezdjen a hosszadalmas ellenőrzési procedúrába. Mindez jelentős feszültséget, idegességet, önmaga iránt érzett haragot váltott ki belőle, amely miatt előfordult, hogy pofon vágta magát vagy a bútorokat csapkodta. Emellett a probléma konfliktusokat, nehézségeket okozott a lakótársaival való együttélés során is.

A kényszerbetegség (kényszeres zavar, OCD – obsessive compulsive disorder)

A kényszeres zavart a pszichiátria a szorongásos zavarok spektrumába sorolja, azon belül is az egyik legsúlyosabb, legnehezebben kezelhető állapotnak tekinti. Éber tudatállapot mellett megjelenő, az egyén akarata ellenére érvényesülő kínzó tartalmak jellemzik. Három megjelenési formáját különböztetik el: az első a kényszer gondolat, amelynek jelentkezése esetén valamilyen irracionális, az egyén személyiségével, erkölcsével nem összeegyeztethető kép, asszociáció, gondolat jelenik meg (pl. vallásos egyénnél istenkáromló, „bűnös” gondolat). A második a kényszerimpulzus, amelynek felléptekor a beteg olyan indítékot érez, hogy önmagának vagy másnak ártson (pl. a gyermekágyas anyja kidobja az ablakon gyermekét). A harmadik esetben kényszer cselekvések jellemzik a kényszeres zavart, ekkor a páciens valamilyen irracionális jellegű vagy mennyiségében ésszerűtlen cselekvést kénytelen végrehajtani (pl. bizonyos mozdulatokat kell kiviteleznie, mielőtt átlép egy küszöbön, vagy pl. a kézmosási kényszer). Ebben az esetben un. aktív elkerülő magatartásról van szó, vagyis a rituális cselekvéssel valamilyen vélt baj elhárítása történik, ami által a beteg szorongása csökken. A cselekvés megakadályozása esetén a szorongás fokozódik, olykor pánikállapotban megy át vagy agresszivitásba torkollhat.

A kényszerek többsége tartalmilag az alábbi három csoportba tartozik:

- erkölcsileg, a konvenciókat tekintve bűnös, tilalmas tartalmak
- a dolgok elrendezésével, ellenőrzésével kapcsolatos kényszerek
- tisztasággal, beszenyeződéssel, fertőzéssel kapcsolatos kényszerek

A pszichiátriában a kényszerbetegség kezelésére szorongásoldó és hangulatjavító gyógyszereket, valamint pszichoterápiát, elsősorban kognitív-viselkedésterápiát alkalmaznak. A gyógyszeres és viselkedésterápiára nem reagáló esetekben speciális idegsebészeti beavatkozásokra kerülhet sor. (Cingulotomia, subcaudalis tractotomia, capsulotomia gamma-sugarakkal, a koponya megnyitása nélkül.)

Klinikai diagnózis

A leírt panaszok alapján a páciens egyértelműen a kényszeres zavarba sorolható állapottól szenvedett, és kérte, hogy homeopátiával és pszichoterápiával segítsék neki.

Nem volt korábban olyan kényszerbeteg páciensem, aki csak homeopátiát szeretett volna és nem szedett allopatiai gyógyszereket, ezért tapasztalatok híján én is nagyon kíváncsi voltam, hogy mit tud elérni a homeopátia ilyen esetben.

A szervválasztás követhetősége érdekében az eset bemutatása során zárójelben feltüntettem a választott szert (vagy annak tagjait vagy a szercsaládát) az ahhoz kapcsolódó tünet, jelenség után.

Háttér, előzmények

A páciens vékony, a koránál fiatalabbnak tűnő fiatalember, viselkedése kissé feszült, feszengő, merev volt. Nagyon szabatosan és átgondoltan fogalmazott, szóhasználatában, megjelenésében volt valami nem a korának megfelelő. Kicsit avított, idejétmúlt atmoszféra és illat lengte körül.

Nemzetközi tanulmányok szakon végzett az egyetemen, az esetfelvétel idején a Terror Háza múzeumban dolgozott. Albérletben élt két fiú ismerősével.

Következetlen, szigorú és nagyon kontrolláló édesanyja van, amit a páciens meghatározó körülménynek tekintett. (A kényszerbetegség pszichoanalitikus modellje szerint a kényszerbetegség kialakulásának két fő eleme a pszichoszexuális fejlődés anális-szadisztikus szintjére történő regresszió, valamint a szülőkkal és azok introjektált megfelelőivel szembeni ambivalencia, ill. a szigorú felettes-én és az elfojtott ösztönkésztetések következtében fellépő ambivalencia.)

Kisiskolás kora óta visszatérő félelme volt a halálfélelem, amelynek előzménye az volt, hogy egy kirándulás alkalmával lecsúszott egy hegyi ösvényről, és majdnem beleesett egy mély tóba. A növényekben megkapaszkodva sikerült csak elkerülnie, hogy lecsússzon (11. stádium). Nagy hatással voltak rá az anyai nagypja történetei, különösen a háború előtti világról, ahol olyan értékek voltak jelen, mint a fegyelem, a tisztesség, a tartás és az akarat (Vas sor). Általános iskolás korától vallási közösségekbe járt, bár otthon nem kapott vallásos nevelést. „Jobbnak tartottam magam, erkölcsileg különbnek másoknál” (Cupr + Vas sor). Sokat volt egyedül kamaszként, a korosztályánál mindig komolyabbnak tartották, sokat olvasott, zárkózott volt, érzelmeit elnyomta (Cupr).

Volt egy „fájdalmas plátói vonzódása” egy templomi barátja iránt, ami nagyon sok bűntudatot okozott számára, és a „halálfélelmet a pokoltól való félelem vette át”. A bűntudat miatt áttért a református egyházhoz, mert így elkerülhette a gyónást. A barátjával kezdetben „erős baráti, szinte testvéri viszonyt ápolunk”, de ez a kapcsolat megromlott, mert „nem osztottam a vallási, politikai nézeteit”. Ekkoriban kezdődtek a kényszeres panaszai, betöréssel és tűzzel kapcsolatos kényszer gondolatok formájában (Cupr).

Esetfelvétel (rövidítve, szerkesztve)

„Ekkortól nagyon szélsőséges jobboldali nézeteim voltak, militarista és agresszív nézetek. A katonai kultúra és főleg a külsőségek egyre jobban vonzottak (Vas sor). Továbbra is jelen voltak homoerotikus gondolatok és vágyak bennem, de nem éltem ki ezeket. Később – az anyámtól is menekülve – belementem egy bántalmazó kapcsolatba, melyből másfél év után léptem ki, lefogyva, mentálisan lerobbanva.”

„Nagyon érdekelnek a pusztulásról, a világvégéről, a rombolás részleteiről szóló leírások, képek. Különös szépséget érzek a külső leromlásában, pl. régi bérházak, lépcsőházak, romok látványában (16. stádium, Sulph?).”

„Nagyon fontos a külsőm, a ruhám, az, hogy mit gondolnak rólam. Mindig nagyon gondosan öltözködöm, nehogy egy kis folt vagy szakadás legyen rajtam (Sulph). A legjobban a fekete ruhát szeretem (Cupr).”

„Fontos számomra a rend, a rendezettség. Fenn kell tartani a rendet, különben a dolgok a szétesés, a működésképtelenség felé sodródhatnak. Ha rendezettség van, akkor harmónia is, és akkor megvan az élet mindennapi menete, kontroll alatt állnak a dolgok, kiszámíthatóság és biztonság van (Vas sor).

Nem bírom, ha valaki ezt nem veszi figyelembe, ha hagyja, hogy működésképtelenek legyenek a dolgok, hogy nem lehet használni őket, hogy tönkremennek, az egész egy putrivá válik, szétrohad, beszakad, felveri a gaz. El fognak pusztulni a dolgok, hanyatlás, elfelejtődés jön, minden visszatér oda, ahonnan jött ez az egész (16. stádium).

Emiatt nagyon kijövök a sodromból és leszidok mindenkit (Cupr). Vannak szabályok, keretek, ezeket be kell tartani. Valahogy a biztonsághoz és a rendhez kapcsolódik mindez (Vas sor).”

„Biztonságot jelent, ha van egy szilárd keret vagy talapzat, a valahová tartozás tudata, amikor egy közösség része vagyok, ahol közösek a célok és együtt dolgozunk azokért.”

„Jobbnak tartom magam erkölcsileg másoknál, tisztességes vagyok, olyan ember, akinek vannak elvei. Nem ösztönszerű, közönséges életet élek, hanem tisztábban, intellektuálisan. Nem tudnék olyan durván és állatiasan élni, mint mondjuk a Dél-Amerikaiak, akik nem tudják kontrollálni magukat.”

„Régi romokon élnék, mert ezek már túléltek, ez pozitívum, a szívósságot, az életképességet jelentik. Ha szívós vagyok, akkor kibírok mindent és ezért szeretem, ha megdicsérik (16. stádium, Vas-sor).”

„Sok problémám volt a párkapcsolatokkal, most éppen nincsen, de nincs is igényem rá, mert csak bajt okoz nekem (Sulph).”

„Igényem van a csendre és nyugalomra. Festek, és szeretem, ha egyedül vagyok festés közben. Ne nézze meg senki, ne a félkésszel azonosítsa, ne kritizálja. Embereket, utcákat, a hétköznapi, nyugodt élet pillanatait festem le (Vas sor).”

„Szeretem az olyan könyveket, amelyek arról szólnak, hogy önfeledtség van, fényűző élet, és az emberek nem veszik észre, hogy baj van, figyelmetlenek, elengedik a kontrollt, és aztán kitör a háború. Ez a büntetés a fegyelmezetlen életért, azért, mert így nem lehet élni. Komolyan, fegyelmezetten kell élni, idejében észrevenni a fenyegetést, ami kívülről jön. (Vas sor, fémek).

2. ábra: Dekadencia és bomlás (Forrás: https://www.flickr.com/photos/odins_raven/8360943284)

Ez maga a túlélés. Olyan, mint gyerekkoromban a tónál: önfeledtség az egyik pillanatban, aztán veszély a másikban, és azon múlik az egész, hogy idejében észreveszem-e a bajt, hogy meg tudok-e kapaszkodni”. (11. stádium)

Véleményem szerint ebben a képen kristályosodik ki a páciens jelenlegi állapota, amely a fő panaszában is testet ölt: fenntartani a kontrollt, mert különben veszély és fenyegetés érkezik a külvilágból.

Egyéb panaszok, jellemzők

Fél attól, hogy megtámadják az utcán éjszaka, emiatt gyakran hátranéz. (Fear injury – being injured of: Cupr-ac). Fél továbbá a jövőtől, attól, hogy hogyan fog megélni, hol fog lakni, mennyi pénze lesz (Vas sor).

Nagyon nehezen sír, még szeretett nagypapa temetésén sem sírt, nem tudta meggyászolni őt. Két alkalommal alvási paralízise fordult elő.

Gyakran elveszíti a koordinációt a mozdulatai felett, lassan reagál, és ez megakadályozza abban, hogy jogosítványt szerezzen.

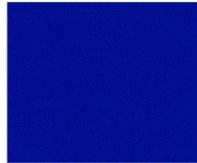
Gyerekkora óta fennálló rohamokban jelentkező, görcsös, fojtó jellegű köhögése van, amely éjszaka romlik és hideg víz ivásakor javul (Cupr), többnyire sárga, olykor átlátszó köpetet ürít (Sulph).

Kívánja a pikáns, kínai ételeket és a sört (Cupr), nem szereti a zsíros dolgokat, a tejtől hasmenése van, ezért nem fogyasztja (Sulph). Refluxa van.

Visszatérő álma, hogy kiesik a protézise.

Melegvérű, szívesen alszik nyitott ablaknál még télen is.

Színpreferenciája a 16 C (kb. királykék, amely teljesen megegyezik a kristályos Cuprum sulfuricum színével):

Elemzés, szervválasztás

Az esetfelvételre az előre elküldött kérdőív kitöltése után került sor. Nagyon szeretem ezt a módszert használni két okból is. Egyrészt egy kitöltött kérdőív birtokában már rendelkezésre állnak azok az információk, amelyek egy alapos homeopátiás anamnézishez szükségesek, másrészt teljesen szabadon hagyva, spontán beszélhet a páciens, amely lehetővé teszi az esetben való elmélyülést, annak a rendszer felőli megértését, és nem várt (és „vadászott”) információk felbukkanását. Az interjú első 10-15 perce felhasználható arra is, hogy a sankarani terminológia szerinti Megtapasztalás szintje (Level of experience) megfigyelhető legyen (ami támpontot jelent a potenciaválasztáshoz), és kiderül ilyenkor az is, hogy milyen irányban érdemes tovább folytatni a páciens kérdezését (pl. álmok, téveszme, kulcstünetek, stb.), tehát lényegében az, hogy milyen megközelítéssel lesz legjobban megérthető és megközelíthető a választandó szer.

Nagyon hamar kiderült számomra, hogy a páciens **ásványi szert** igényel. Szervezett, kicsit „száraz” benyomást keltett, és arról beszélt, hogy mi az, amit meg kell őrizni, vagy számára fontos „struktúraképző elem” (fegyelmezettség, biztonság, elvek, erkölcs) az élethez, a túléléshez. Nyoma sem volt a növények érzékenységének, vagy az állati birodalomra jellemző versengésnek, hierarchiának, küzdelemnek, konfliktusnak.

A narrációból kidomborodtak a periódusos rendszer **4. sorának** kulcsfogalmai: a szabályok, a munka, a megélhetés, a közösség, a kontroll, a kritika, a hétköznapi élet, a lelkiismeretfurdalás, és az erkölcs fontossága. A Vas sor témái közé tartozik a fegyelmezettség, az érzelmek elnyomás és a (részben) következményes merevség, a bűn és felelősségre vonás témája is.

A Vas sor jellemző organotrópiái, patológiái is megjelentek az esetben:

- izmokkal kapcsolatos panaszok (spasztikus köhögés, alvási paralízis, koordinációs problémák)
- emésztőrendszeri panaszok (tejintolerancia, reflux)

A fő panaszt jelentő viselkedés is a Vas sorra utal: a biztonság megőrzése érdekében végzett kontroll és rituális, ismétlődő viselkedés.

A stádium meghatározásakor valahol a középső oszlopok környékén kellett keresni a periódusos rendszer jobb oldalán, hiszen az eset témája az, hogy „meg kell őrizni, fenn kell tartani valamit”. A 11.

és 12. stádiumok jönnek szóba, hiszen a 13. stádiumban az illető a dolgokban való részvételét már nem tartja fontosnak és visszavonul.

A 11. stádium eleme a Cuprum, a 12.-é pedig a Zincum. Az esetben az állapot fenntartása a cél, az, hogy megtartsa, megőrizze azt, ami van (a biztonságát, az életét, az erkölcsi fölényét), ami a **11. stádium**, tehát a **Cuprum** jellemzője. Alátámasztja a Cuprum választását az eset néhány fontos tünete is: az állandó kontroll, a precíz és merev magatartás, a görcsök (köhögés, paralízis), a kényszeres, rituális viselkedés, a tűztől, jövőtől való félelem. Érdekes sajátossága a Cuprumnak, hogy szereti a fekete színű ruhákat, ami betegemre is jellemző volt.

A 11. stádium megerősítője volt az a jelenet, amit a páciens több alkalommal is spontán felidézett az esetfelvétel folyamán, és szinte drámai módon jeleníti meg a 11. stádiumot: túlhaladva a zeniten, meg kell kapaszkodni, hogy le ne csússzon fentről. Lényegében ez a jelenet zajlott le a betegemmel a tónál, ami félelmei (és lehetséges, hogy dekompenzálódása) elindítója is volt.

A színpreferenciája is a Cuprumot alátámasztó jel, a Zincumok ugyanis a zöld színt jelölik meg általában. A 16C színt választja a Cuprum és annak összes sója. (Ulrich Welte: Colors in Homeopathy)

A következő kérdés az volt, hogy az elemi Cuprumot vagy annak valamelyik sóját válasszam-e? Akkor gondolunk arra, hogy egy sóra lehet szükség, ha nem csak egy téma jelenik meg, vonul végig az eseten. Betegemnél többször előkerült a romlás, a rothadás, a múlt és a romok témája, amelyek a **16. stádium**hoz kapcsolható minőségek.

Panaszai elindulása egy párkapcsolati krízissel esett egybe, és ez a kérdés élete további szakaszában is egy problémás terület és egy máig megoldatlan kérdés, ami az Elemek elmélete szerinti megközelítés szerint a **Sulphur**hoz köthető téma. A Sulphur választását támasztja alá az öltözködéshez való különleges viszonya, a melegvérűsége, a tej intoleranciája, sűrű sárga köpete is.

Mindezek alapján a **Cuprum sulphuricum**-ot választottam páciensemnek, és bár szívem szerint 1M potenciát adtam volna neki (Téveszme szint – Sankaran), mivel készleten C200-as potencia állt rendelkezésre, ezzel kezdtük a kezelést.

(Érdekes eljátszani azzal a gondolattal, hogy a páciensem munkahelye, - ahol nagyon szeretett dolgozni - a Terror Háza múzeuma hogyan testesíti meg a választott szert: a karhatalmi eszközökkel fenntartott kontroll (Cuprum) múzeuma (16. stádium, pl. Sulphur)).

Esetkövetés

A Cuprum sulphuricum C200-at két hetente oldatban, osztott adagban szedte a páciens. Emellett néhány alkalommal kognitív viselkedésterápiás megközelítésben vezetett pszichoterápiás ülésre is sor került. Az egy hónapos kontroll alkalmával (2 bevétel után) már arról számolt be páciensem, hogy lecsökkentek a kényszerei, rövidebb ideg tart, amíg el tud indulni otthonról. A kényszerek gyakorisága kb. ¼-ére redukálódott, az elindulás az átlagos 10-15 perccel szemben kb. perccel hosszabb még.

Továbbra is fennálltak félelmei a felelősségre vonástól és a büntetéstől, valamelyest javultak a refluxos panaszai is. Csökkent a köhögése, nem volt már olyan kimerítő számára, viszont „több a slejm”. Hosszú idő után először el tudta siratni a nagypapáját. Ismét elkezdett festeni, ami jól ment neki (korábban félbehagyta a képeket, ill. az utóbbi időben nem volt kedve a festéshez).

„Elfogadóbb lettem másokkal, belül megbocsátottam a lakótársaimnak, jobb lett a viszonyunk. Kevésbé szidok és kritizálok másokat. Jobban érzem magam, valamiféle megkönnyebbülés van”.

A kedvező reakció nyomán folytatta a szer szedését még 2 hónapig a fenti módon. Bár időközben sikerült beszerezni a Cupr-sulph 1M-et is, mivel folyamatosan javult a páciensem állapota, nem tartottam indokoltnak a potenciaváltást.

2 hónap elteltével azonban változások álltak be az életébe, eldöntötte, hogy lakást vásárol és munkahelyet vált („megváltoztak a dolgok a múzeumban”), emiatt szorongásai, aggodalmai ismét felerősödtek, alvása romlott. Mivel ugyanaz az szer látszott indokoltnak a továbbiakban is, elérkezettnek láttam az időt a magasabb potencia alkalmazására. Elkezdte szedni a Cuprum sulphuricum 1M-et havonta, osztott adagban 2 napig.

2 havonta jött kontrollra, és közben folyamatosan javuló állapotról számolt be. Egyre oldottabbnak és kevésbé merevnek tűnt a találkozóinokon is. Sokat javult a környezetével, a munkatársaival, ismerőseivel való viszonya. A félelmeiről és a kényszerekről fokozatosan a mindennapi életében előforduló problémák kezelésére tevődött át a hangsúly.

2018 októberében találkoztunk utoljára, ezután nem jelentkezett. A cikkírás előtt megkerestem, hogy engedélyt kérjek tőle az eset közzétételére és hogy megkérdezzem, hogy érzi magát. Válaszában ezt írta: „Jól vagyok, jelenleg nincsenek kényszeres dolgom. Úgy érzem, ez a felszabadultság miatt van.”

Megbeszélés

Az eset nagyon tanulságos volt számomra abból a szempontból, hogy egy ilyen „nehéz esetnek” tartott pszichiátriai beteg milyen gyönyörűen gyógyulhat homeopátiával, és hogy a hagyományos orvoslás szerinti prognózis mennyire független a valós lehetőségektől. Mintha átestem volna a tűzkeresztségen ennek a betegnek a gyógyításával: azóta jópár kényszerbeteg jött hozzám. A tapasztalataim változóak, van, akivel hasonlóan szép eredményt tudtunk elérni, és van, akinek nem sikerült homeopátiával segítenem. Van, akinek egy szert adtam, és van, akinek több szerre volt szüksége, és még nem vagyunk a folyamat végén. Szóval éppúgy zajlik a homeopátiás kezelés és gyógyulás, mint bármely más betegség, állapot esetén. Ebből a szempontból a kényszerbetegség sem kivétel, ami számomra egy fontos tapasztalat, és segít abban, hogy még inkább előítélet mentesen fogadjam a hozzám fordulókat.

Az eset a homeopátiás gyakorlat szempontjából is tanulságos: olyan szert kapott a páciensem, amely repertorizálással nem lett volna megtalálható, viszont a rendszer felől gondolkodva viszonylag egyértelmű volt. A Cuprum metallicum egyáltalán nem szerepel a Radar-ban, itt 11 Cuprum só van jelen változó számú rubrikával (3-602), de a Cuprum sulphuricum nem szerepel közöttük.

Bár az eset a rendszer felől közelítve szépen megérthető volt, már csak kíváncsiságból is, megnéztem egyes tüneteket a repertóriumban. Az volt a tapasztalatom, hogy nagyon sok ásványi, és 4. sorba tartozó szer jelent meg a repertorizálásnál. Az „Álom, kiesik a foga” rubrikában például 13 szer szerepel, ebből kettő a Niccolum és a Niccolum sulphuricum, amely a Cuprum szomszédja a periódusos rendszerben, ill annak sulphurral képzett sója.

Úgy tűnik tehát, hogy a repertórium az alulreprezentált szerek esetében csupán egy durva közelítést, mintegy a szer helyének hozzávetőleges kijelölését teszi lehetővé, amelyet más módon lehet és kell finomítani.

Felhasznált irodalom:

[1] A pszichiátria magyar kézikönyve (Szerk.: Füredi J., Németh A., Tariska P.) Medicina Könyvkiadó, 2001.

[2] Jan Scholten: A Homeopátia és az Elemek. Cerium Communication

[3] Ulrich Welte: Colors in Homeopathy. 6th English Edition, Narayana Verlag GmbH, 2014.

[4] Ulrich Welte: The Periodic Table in Homeopathy, The Silver Series, First English Edition, Narayana Publishers, 2010.

[5] Spectrum of Homeopathy, Iron series, 2016/3., Narayana Verlag

[6] RadarOpus 2.1.11. – archibel Homeopathic Software

